

SLOVENSKÁ REPUBLIKA

UZNESENIE

Ústavného súdu Slovenskej republiky

II. ÚS 239/2013-27

Ústavný súd Slovenskej republiky na neverejnom zasadnutí senátu 18. apríla 2013 predbežne prerokoval sťažnosť spoločnosti C., s. r. o., K., zastúpenej advokátom JUDr. V. S., K., vo veci namietaného porušenia základného práva na súdnu ochranu zaručeného v čl. 46 ods. 1 Ústavy Slovenskej republiky a práva na spravodlivé súdne konanie zaručeného v čl. 6 ods. 1 Dohovoru o ochrane ľudských práv a základných slobôd uznesením Okresného súdu Humenné č. k. 17 C 15/2006-675 z 18. júla 2012 a takto

r o z h o d o l :

Sťažnosť spoločnosti C., s. r. o., o d m i e t a pre nedostatok právomoci Ústavného súdu Slovenskej republiky.

O d ô v o d n e n i e :

I.

Ústavnému súdu Slovenskej republiky (ďalej len „ústavný súd“) bola 6. marca 2013 doručená sťažnosť spoločnosti C., s. r. o., K. (ďalej len „sťažovateľka“), vo veci namietaného porušenia základného práva na súdnu ochranu zaručeného v čl. 46 ods. 1 Ústavy Slovenskej republiky (ďalej len „ústava“) a práva na spravodlivé súdne konanie zaručeného v čl. 6 ods. 1 Dohovoru o ochrane ľudských práv a základných slobôd (ďalej len

„dohovor“) uznesením Okresného súdu Humenné (ďalej len „okresný súd“) č. k. 17 C 15/2006-675 z 18. júla 2012.

Zo sťažnosti a z jej príloh vyplýva, že sťažovateľka sa v konaní vedenom na okresnom súde pod sp. zn. 17 C 15/2006 žalobou z 27. januára 2006 (podanou jej právnou predchodkyňou, pozn.) domáha proti žalovaným náhrady škody.

V právnej veci žaloby okresný súd uznesením č. k. 17 C 15/2006-330 z 3. decembra 2010 ustanovil znalca Ing. S. P. z odboru ekonómie a manažmentu, odvetvia účtovníctva a daňovníctva, kontrolingu (ďalej len „znalec“) na účely podania „kontrolného“ znaleckého posudku.

Potom, čo ustanovený znalec okresnému súdu 20. februára 2012 doručil vypracovaný znalecký posudok č. 1/2012, sťažovateľka podaním z 27. marca 2012 vzniesla proti jeho osobe námietku zaujatosti.

Okresný súd v zmysle ustanovenia § 17 ods. 1 zákona č. 99/1963 Zb. Občiansky súdny poriadok v znení účinnom v rozhodujúcom období (ďalej len „OSP“) rozhodol o námietke zaujatosti vznesenej sťažovateľkou uznesením č. k. 17 C 15/2006-675 z 18. júla 2012, tak že v právnej veci žaloby znalec z podania znaleckého posudku nie je vylúčený.

Sťažovateľka, riadiac sa (nesprávnym) poučením uznesenia okresného súdu č. k. 17 C 15/2006-675 z 18. júla 2012 o opravnom prostriedku, podala proti nemu odvolanie (riadny opravný prostriedok).

Krajský súd v Prešove (ďalej len „krajský súd“) uznesením č. k. 3 Co 111/2012-736 zo 16. novembra 2012 odvolanie sťažovateľky proti uzneseniu okresného súdu č. k. 17 C 15/2006-675 z 18. júla 2012 pre jeho neprípustnosť odmietol.

Sťažovateľka po argumentácii o podaní sťažnosti včas odôvodnila namietané porušenie základného práva na súdnu ochranu, ako aj práva na spravodlivé súdne konanie okrem iného najmä takto:

«... Pokiaľ ide o vytknuté oneskorené vznesenie námietky zaujatosti znalca zo strany sťažovateľa...

Zo skutkových okolností zistených súdom I. stupňa vyplýva, že námietku zaujatosti znalca sťažovateľ po prvý raz vzniesol v písomnom vyjadrení k znaleckému posudku (ďalej len „ZP“) zo dňa 23. 03. 2012, t.j. v lehote 10 dní od doručenia predmetného ZP. O tom, že súdom ustanovený znalec - Ing. P. je zaujatý sa sťažovateľ po prvý raz dozvedel až po preštudovaní doručeného ZP, ktorý je výsledkom odbornej činnosti znalca a jeho obsah vyjadruje postup a efektívnosť zvolených metód na zistenie skúmaných skutočností, ktoré sú nevyhnuté pre rozhodnutie v merite veci. Vzhľadom na tieto skutočnosti a znenie ust. § 15a OSP, máme za to, že sťažovateľ podal námietku zaujatosti znalca včas...

Zároveň je z obsahu odôvodnenia napadnutého uznesenia č. k. 17 C/15/2006-675 zrejmé, že súd I. stupňa pri zisťovaní skutočnosti, či boli námietky podané včas, opomenul aplikovať ust. § 15a ods. 2 OSP, ktoré expressis verbis alternatívnym spôsobom ohraničuje začiatok a koniec plynutia lehoty na podanie námietok zaujatosti Dôvody neaplikovania ust. § 15a OSP súd I. stupňa v napadnutom uznesení neuviedol...

Z napadnutého uznesenia, ako aj z ďalších vyššie uvedených dôkazov, je zrejmé, že súd I. stupňa mal v čase rozhodovania o sťažovateľom vznesenej námietke zaujatosti znalca k dispozícii opakované vyjadrenia znalca, ktorými súd prakticky až po vypracovaní a odovzdaní ZP č. 1/2012 zo dňa 12. 02. 2012, ktorý bol súdu I. stupňa doručený dňa 20. 02. 2012, oznámil, že sťažovateľ ho pred a počas prác na podanom ZP ovplyvňoval. Sťažovateľ sa podľa názoru znalca mal namietaného konania dopustiť za tým účelom, aby znalec vypracoval ZP v jeho prospech...

Pokiaľ teda vzhľadom na vyššie uvedené skutočnosti súd I. stupňa v odôvodnení napadnutého uznesenia na jednej strane uviedol tvrdenie znalca v tom zmysle, že bol sťažovateľom neprípustným spôsobom ovplyvňovaný, a to už v počiatočnom štádiu vypracúvania ZP, ktorú skutočnosť znalec súdu oznámil až po odovzdaní ZP (t.j. nie bezodkladne ako mu to ukladá najmä zákon č. 382/2004 Z. z.) a zároveň súd I. stupňa na túto skutočnosť pri rozhodovaní o vznesenej námietke zaujatosti vôbec neprihliadol a

znalca z podania ZP nevyhlúčil, došlo zo strany súdu ako aj znalca k flagrntnému porušeniu zákona a v nadväznosti na to i čl. 46 ods. 1 Ústavy SR...»

Vzhľadom na uvedené sťažovateľka navrhuje, aby ústavný súd takto rozhodol:

„Uznesením Okresného súdu Humenné č. k. 17 C/15/2006-675 zo dňa 18. 07. 2012 bolo porušené základné právo sťažovateľa na súdnu ochranu podľa čl. 46 ods. 1 Ústavy SR a čl. 6 ods. 1 Dohovoru.

Zrušuje uznesenie Okresného súdu Humenné č. k. 17 C/15/2006-675 zo dňa 18. 07. 2012 a vec mu vracia na ďalšie konanie.

Okresný súd Humenné je povinný nahradiť sťažovateľovi trovy konania pred ústavným súdom vo výške 331,15 € k rukám právneho zástupcu sťažovateľa.“

II.

Podľa čl. 127 ods. 1 ústavy ústavný súd rozhoduje o sťažnostiach fyzických osôb alebo právnických osôb, ak namietajú porušenie svojich základných práv alebo slobôd, alebo ľudských práv a základných slobôd vyplývajúcich z medzinárodnej zmluvy, ktorú Slovenská republika ratifikovala a bola vyhlásená spôsobom ustanoveným zákonom, ak o ochrane týchto práv a slobôd nerozhoduje iný súd.

Ústavný súd podľa § 25 ods. 1 zákona Národnej rady Slovenskej republiky č. 38/1993 Z. z. o organizácii Ústavného súdu Slovenskej republiky, o konaní pred ním a o postavení jeho sudcov v znení neskorších predpisov (ďalej len „zákon o ústavnom súde“) každý návrh predbežne prerokuje na neverejnom zasadnutí senátu bez prítomnosti navrhovateľa, ak tento zákon neustanovuje inak. Pri predbežnom prerokovaní každého návrhu ústavný súd skúma, či dôvody uvedené v § 25 ods. 2 zákona o ústavnom súde nebránia jeho prijatiu na ďalšie konanie. Podľa tohto ustanovenia návrhy vo veciach, na prerokovanie ktorých nemá ústavný súd právomoc, návrhy, ktoré nemajú zákonom predpísané náležitosti, neprípustné návrhy alebo návrhy podané niekým zjavne neoprávneným, ako aj návrhy podané oneskorene môže ústavný súd na predbežnom

prerokovaní odmietnuť uznesením bez ústneho pojednávania. Ústavný súd môže odmietnuť aj návrh, ktorý je zjavne neopodstatnený.

Predmetom sťažnosti je tvrdenie sťažovateľky o porušení základného práva na súdnu ochranu zaručeného v čl. 46 ods. 1 ústavy a práva na spravodlivé súdne konanie zaručeného v čl. 6 ods. 1 dohovoru uznesením okresného súdu č. k. 17 C 15/2006-675 z 18. júla 2012, ktorým okresný súd námietke zaujatosti vznesenej sťažovateľkou proti osobe znalca nevyhovel.

Sťažovateľka najmä namieta, že okresný súd pri rozhodovaní o ňou vznesenej námietke zaujatosti proti znalcovi s poukazom na ustanovenie § 17 ods. 2 OSP bez akéhokoľvek odôvodnenia neaplikoval primerane ustanovenie § 15a ods. 2 OSP, podľa ktorého účastník môže uplatniť námietku zaujatosti do 15 dní, odkedy sa mohol dozvedieť o dôvode, pre ktorý je znalec vylúčený, pričom sťažovateľke vytkol, že námietku zaujatosti proti osobe znalca nevzniesla v lehote 3 dní potom, čo jej bolo doručené uznesenie o jeho ustanovení (podľa poučenia tohto uznesenia, pozn.), resp. že námietku zaujatosti proti jeho osobe vzniesla až po vypracovaní znaleckého posudku.

Sťažovateľka namieta arbitrárnosť napadnutého uznesenia okresného súdu aj z dôvodu, že okresný súd pri rozhodovaní o jej námietke zaujatosti vôbec nebral do úvahy vyjadrenia samotného znalca o tom, že sťažovateľka ho počas vypracovávania znaleckého posudku mala ovplyvňovať, v čom sťažovateľka vzhláda dostatočné dôvody zakladajúce pochybnosti o jeho nezaujatosti, a tým zároveň na vylúčenie znalca z podania znaleckého posudku.

Jednou zo základných podmienok prijatia sťažnosti na ďalšie konanie je jej podanie v lehote ustanovenej v § 53 ods. 3 zákona o ústavnom súde. Táto lehota je dvojmesačná a začína plynúť od právoplatnosti rozhodnutia, oznámenia opatrenia alebo upovedomenia o inom zásahu. Podanie sťažnosti po uplynutí tejto lehoty je zákonným dôvodom na odmietnutie sťažnosti ako oneskorene podanej (§ 25 ods. 2 zákona o ústavnom súde).

Podľa aktuálnej judikatúry ústavného súdu v prípade podania mimoriadneho opravného prostriedku (dovolania) sa považuje ústavná sťažnosť za prípustnú až po rozhodnutí o dovolaní. Pritom lehota na podanie sťažnosti podľa čl. 127 ústavy bude považovaná za zachovanú aj vo vzťahu k predchádzajúcemu právoplatnému rozhodnutiu (I. ÚS 169/09, I. ÚS 358/09).

Ústavný súd vzhľadom na skutočnosť, že sťažovateľka proti uzneseniu okresného súdu č. k. 17 C 15/2006-675 z 18. júla 2012 podala odvolanie (riadny opravný prostriedok), ktoré bolo uznesením krajského súdu č. k. 3 Co 111/2012-736 zo 16. novembra 2012 pre jeho neprípustnosť odmietnuté, a obzvlášť so zreteľom na to, že sa pri podaní odvolania riadila nesprávnym poučením okresného súdu o možnosti jeho podania, a s poukazom na svoju judikatúru o prípustnosti sťažnosti v prípade podania dovolania (mimoriadneho opravného prostriedku) až po rozhodnutí o dovolaní, resp. o zachovaní lehoty na podanie sťažnosti proti predchádzajúcemu právoplatnému rozhodnutiu (pozri už uvedené) na základe dôkazu podobného (*argumentum a simili*), túto sťažnosť proti označenému uzneseniu okresného súdu považoval za podanú včas.

Vzhľadom na princíp subsidiarity („ak... nerozhoduje iný súd“), ktorý vyplýva z citovaného čl. 127 ods. 1 ústavy, môže ústavný súd poskytnúť ochranu konkrétnemu právu alebo slobode, porušenie ktorých je namietané, iba vtedy, ak sa ich ochrany fyzická osoba alebo právnická osoba nemôže domôcť v žiadnom inom konaní pred súdnymi orgánmi Slovenskej republiky.

Inými slovami, pokiaľ je o ochrane sťažovateľom označeného práva alebo slobody oprávnený konať alebo rozhodovať iný všeobecný súd, ústavný súd jeho sťažnosť už po predbežnom prerokovaní odmietne pre nedostatok svojej právomoci.

Ústavný súd preto pri predbežnom prerokovaní sťažnosti zisťoval, či ochranu tých práv, porušenie ktorých sťažovateľka namieta, t. j. základného práva na súdnu ochranu, resp. práva na spravodlivý súdny proces, k porušeniu ktorých malo dôjsť označeným uznesením okresného súdu, ktorým námietke zaujatosti vznesenej sťažovateľkou proti

osobe znalca nevyhovel, neposkytuje iný všeobecný súd na základe sťažovateľke dostupných opravných prostriedkov predstavujúcich účinné právne prostriedky nápravy namietaného porušenia jej práv.

Aj keď je pravdou, že proti napadnutému uzneseniu okresného súdu, ktorým bolo rozhodnuté o námietke zaujatosti vznesenej proti osobe znalca, odvolanie (riadny opravný prostriedok) podľa ustanovenie § 202 ods. 3 písm. k) OSP nie je prípustné, v zmysle ustanovenia § 201 OSP účastník môže napadnúť rozhodnutie súdu prvého stupňa odvolaním, pokiaľ to zákon nevyklučuje.

V zmysle § 205 ods. 2 písm. b) OSP odvolanie proti rozsudku alebo uzneseniu, ktorým bolo rozhodnuté vo veci samej, možno odôvodniť okrem iného tým, že konanie má inú vadu, ktorá mohla mať za následok nesprávne rozhodnutie vo veci.

Z už citovaných zákonných ustanovení zrejme vyplýva, že na základe prípadného odvolania – riadneho opravného prostriedku podaného sťažovateľkou proti budúcemu rozsudku okresného (prvostupňového) súdu o žalobe ako takej – a týmto odvolaním vytýkanej inej vade konania okresného súdu spočívajúcej v tom, že okresný súd námietke sťažovateľky vznesenej proti osobe znalca nevyhovel, tento rozsudok bude odvolacím súdom preskúmaný medziiným aj z hľadiska, či z tohto dôvodu nie je napadnutý rozsudok založený na znaleckom posudku vypracovanom znalcom, ktorý mal byť pre zaujatosť z podania znaleckého posudku vylúčený, a či táto okolnosť mohla mať za následok nesprávne rozhodnutie vo veci samej. Na základe sťažovateľkou podaného odvolania by sa tak odvolací súd v rozsahu svojho preskúmovacieho oprávnenia musel v podstate vyrovnáť s rovnakými skutkovými a právnymi argumentmi, aké sťažovateľka proti napadnutému uzneseniu okresného súdu predchádzajúcemu jeho budúcemu rozhodnutiu vo veci samej uvádza v konaní pred ústavným súdom.

Vychádzajúc z postavenia ústavného súdu ako nezávislého súdneho orgánu ochrany ústavnosti (čl. 124 ústavy), ktorý nie je alternatívnou ani mimoriadnou opravnou inštitúciou vo veciach patriacich do právomoci všeobecných súdov (II. ÚS 1/95, II. ÚS 21/96), ústavný

súd sťažnosť sťažovateľky už po jej predbežnom prerokovaní odmietol pre nedostatok svojej právomoci na jej prerokovanie (§ 25 ods. 2 zákona o ústavnom súde).

Vzhľadom na to, že sťažnosť bola odmietnutá ako celok a rozhodnutie o zrušení napadnutého rozhodnutia, ako aj o priznaní náhrady trov konania je viazané na vyslovenie porušenia práva alebo slobody sťažovateľky (čl. 127 ods. 2 prvá veta ústavy), ústavný súd o tej časti sťažnosti, ktorou sa sťažovateľka domáhala ich priznania, už nerozhodoval.

P o u č e n i e : Proti tomuto rozhodnutiu nemožno podať opravný prostriedok.

V Košiciach 18. apríla 2013